

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

τεύχος 2ο

Μαρτιος – Απριλιος 1985

Διμηνιαία έκδοση

του Εθνικού Συνδέσμου Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

«ΥΓΕΙΑΣ ΘΕΡΑΠΙΑ»
ΕΣΔΕΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ

Εθνικός Σύνδεσμος
Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ε. Δημητρίου
Β. Λανάρα
Μ. Μαλγαρινού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Μαρία Μαλγαρινού
Ανωτέρα Σχολή Αδελφών Νοσοκόμων
Σεβαστουπόλεως 16 - Αθήνα

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

Φωτοστοιχειοθεσία - Σχεδιασμοί
Εξώφυλλο - Εκτύπωση

ΕΒΗΤΑ
medical arts

εταιρεία ιατρικών
γραφικών τεχνών
και δημοσιότητας

Κατεχάκη & Αδριανείου 3 - 115 25 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 67 14 371 - 67 14 340

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εμβάσματα - Επιταγές
Περιοδικό ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ
Πύργος Αθηνών - Γ κτίριο II: 1α
Μεσογείων 2 115 27 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 7702861

Τιμή τεύχους 100 δρχ.
Για σπουδάστριες 50 δρχ.
Ετήσια 500 δρχ.
Ετήσια στο εξωτερικό \$10

1. Η ψυχιατρική Αδελφή
Η προσωπικότητα και τα ηθικά της προσόντα
Αφροδίτη Ραγιά 47
2. Πώς επιδρά το παιχνίδι στην ψυχική και
κοινωνική διαμόρφωση του παιδιού (Πρώτο μέρος)
Ειρήνη Γουλιά 61
3. Διεθνές Συμβούλιο Νοσοκόμων 69
4. Μνήμη Σοφίας Κιουμουρτζόγλου
Μ. Ρωμανίδου - Χατζέλια 81
5. Υποτροφίες 84

Σύγχρονα Υπνωτικά και Επίδοση
(από το Συμπόσιο Νυρεμβέργης Οκτωβρίου 1985)

Η ασφάλεια ενός ορειβάτη εξαρτάται και από το υπνωτικό που παίρνει. Αυτό και άλλα επίκαιρα θέματα σχετικά με τα αποτελέσματα και τα χαρακτηριστικά των σύγχρονων υπνωτικών ήταν το κύριο θέμα συζήτησης ενός διεθνούς συμποσίου που έγινε στη Νυρεμβέργη της Γερμανίας στις 11 και 12 Οκτωβρίου. Στο Συμπόσιο παραβρέθηκαν προσωπικότητες που έχουν ειδικά ασχοληθεί με τα προβλήματα του ύπνου και τη θεραπευτική αγωγή του, όπως ο William Dement της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Stanford (USA), ο Anthony Nicholson του Ινστιτούτου Αεροναυτικής Ιατρικής της Βασιλικής Αεροπορίας (UK), ο Darrell Abernethy του Ιατρικού Κολλεγίου Baylor (USA) και ο Συνταγματάρχης E. Donaldson, Σύμβουλος Διαστημικής Ιατρικής (Australia), καθώς και ιατρικές προσωπικότητες από όλο το κόσμο. Από την Ελλάδα παραβρέθηκαν ο Καθηγητής Νευρολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Κορνήλιος Ρουτσώνης και ο Διευθυντής Ψυχιατρικής Κλινικής του Κρατικού Θεραπευτηρίου Ψυχικών Παθήσεων Αθηνών, Ηλίας Φράγκος.

Οι ερευνητές εξέτασαν το πως επηρεάζεται η καθημερινή συμπεριφορά από τη φαρμακοκινητική, την απορρόφηση, την ημιπερίοδο ζωής και το μεταβολισμό των υπνωτικών φαρμάκων.

Επίσης εξετάστηκε και η προκαλούμενη από τα φάρμακα πρωινή υπνηλία, ως και η επίδραση της στη καθημερινή επίδοση. Οι επιστήμονες συζήτησαν το ρόλο των βραχείας δράσης υπνωτικών, όπως της τεμαζεπάμης (Normison) σε περιπτώσεις όπου η πρωινή εγρήγορση είναι ζωτικής σημασίας, όπως για τους ορειβάτες παραδείγματος χάρη των Ιμαλαΐων ή τους επιχειρηματίες και διευθυντές επιχειρήσεων που ταξιδεύουν συχνά αεροπορικά. "Η τεμαζεπάμη είναι ένα χρήσιμο υπνωτικό ειδικά για όσους ταξιδεύουν και υποφέρουν από διαταραχές του ύπνου που οφείλονται σε κόπωση, αλλαγή περιβάλλοντος και αλλαγή της ώρας" είπαν οι Deepak Malhotra και E. Danielson.

Οι σύνεδροι επίσης καθόρισαν τρόπους μετρήσεως της πρωινής υπνηλίας που πολλές φορές προκαλείται από τη χρήση των υπνωτικών ως και την επιρροή τους στη καθημερινή επίδοση. Η χρησιμότητα των καταγραφών του ηλεκτροεγκεφαλογράφου και των τεστ ψυχοκινητικού συντονισμού (όπως στην οδήγηση) για τη καταγραφή της έκτασης της αρνητικής επίδρασης των φαρμάκων έτυχε ιδιαίτερης προσοχής. "Σε οδηγούς της ομάδας που ελάμβαναν τεμαζεπάμη (Normison) σημειώθηκαν λιγότερα λάθη στο χειρισμό του αυτοκινήτου, ενώ οι οδηγοί της ομάδας φλουνιτραζεπάμης έκαναν κατά τι περισσότερα λάθη", ανέφεραν οι U. Schmidt και E. Reuther, της Ψυχιατρικής Κλινικής του Πανεπιστημίου του Μονάχου.

Το συμπόσιο έκλεισε με συζήτηση επί της κλινικής δράσης των υπνωτικών. Οι σύνεδροι συνόψισαν τις ενδείξεις θεραπείας και σύστησαν την αναγραφή των ενδεδειγμένων υπνωτικών ανάλογα με τον τύπο της αϋπνίας του κάθε ασθενή.

**ΠΩΣ ΕΠΙΔΡΑ ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗΝ ΨΥΧΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ
ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ)**

Ειρήνη Γουλιά

Διευθύνουσα Σπουδών
Α.Σ.Α.Ν. Γενικού Λαϊκού
Νοσοκομείου Αθηνών

Από όλους τους παιδαγωγούς έχει αναγνωρισθεί η μεγάλη παιδαγωγική αξία του παιχνιδιού. Αρχικά, το παιχνίδι ξεκουράζει και υψαγωγεί το παιδί περισσότερο και από την απόλυτη ανάπαυση. Ενισχύει την υγεία του και το κάνει εύθυμο και ζωνρό.

Σκόπιμο θα ήταν, πριν συνεχίσουμε την αναφορά μας στις όποιες επιδράσεις του παιχνιδιού στην ψυχική και κοινωνική διαμόρφωση του παιδιού, να καθορίσουμε εδώ το περιεχόμενο της λέξης «παιχνίδι».

Παιχνίδι είναι: (α) το αντικείμενο με το οποίο κάποιος παίζει, και (β) η ίδια η ενέργεια που κατά κύριο λόγο κάνει το παιδί και συνοδεύεται από ευχάριστα συναισθήματα. Και με τη μια και με την άλλη έννοια το παιχνίδι αποτελεί μέσο ανάπαυσης και αναψυχής.

Ο αυθόρμητος ενθουσιασμός και η εκρηκτική ευθυμία του παιχνιδιού επιδρούν ευεργετικά στην ψυχική υγεία του παιδιού. Εξάλλου η υψαγωγία του παιχνιδιού, όταν δεν υπερβαίνει το μέτρο σχετικά με τη διάρκεια και την ένταση, ανακουφίζει από την επίπονη προσπάθεια αλλά και δημιουργεί ευνοϊκές ψυχολογικές προϋποθέσεις για τη μετέπειτα σοβαρή εργασία.

Το παιχνίδι είναι αναπόσπαστα συνενωμένο με την ψυχοπνευματική εξέλιξη του παιδιού. Αποτελεί γι' αυτό ό,τι η εργασία για τον ενήλικα και επομένως δεν είναι μάταιη απώλεια χρόνου, αφού μέσα από αυτό δίνεται στο παιδί η δυνατότητα της ομαλής ψυχικής του εξέλιξης και της βαθμιαίας ένταξής του στο κοινωνικό σύνολο.

Το κατάλληλο παιχνίδι στην κατάλληλη στιγμή αποτελεί γενικά έναν από τους κυριότερους συντελεστές που αναπτύσσουν τη δύναμη και την παραγωγικότητα, τη φαντασία και την εξυπνάδα του κάθε παιδιού. Ακόμη καλλιεργεί τα αισθήματά του, την αντοχή, τη βούληση, την ενεργητικότητα, την πρωτοβουλία, τη συγκράτηση των πρόσκαιρων επιθυμιών, την κοινωνικότητα, τη συνεργασία και την αυτοκυριαρχία του, αρετές απαραίτητες για την καλλιέργεια του πνεύματός του και την ηθική συγκρότηση του χαρακτήρα του.

Κατά τον Fröbel, το παιδί που έχει τη δυνατότητα να παίζει με παιχνίδια κατάλληλα και που ταιριάζουν στην προσωπικότητά του, συνέχεια και χωρίς διακοπές μέχρι το σωματικό κάματο, θα γίνει σίγουρα ένας ψυχικά δυνατός άνθρωπος, ικανός να συγκεντρώνεται και με επιμονή να επιδιώκει τον αντικειμενικό του σκοπό.

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

Θεωρίες για το παιχνίδι

Η μεγάλη παιδαγωγική σημασία του παιχνιδιού και η σπουδαιότητά του για το όλο έργο της αγωγής έγινε αιτία να ενδιαφερθούν γι' αυτό και να διατυπώσουν πολλές θεωρίες πολλοί φιλόσοφοι και παιδαγωγοί από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Ο Πλάτωνας, ο πρώτος παιδαγωγός, στους «Νόμους» του γράφει: «Τα παιδιά από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους πρέπει να παίζουν για να μπορέσουν να αναπτυχθούν πλήρως και να γίνουν αργότερα ενάρετοι πολίτες». Και εννοούσε την κοινωνικότητα που φέρνει το παιχνίδι. Με το παιχνίδι το παιδί έρχεται σε επαφή με άλλα παιδιά, συναγωνίζεται μαζί τους, αισθάνεται υπεύθυνο για τις πράξεις του, κρίνει και αποφασίζει για τις δικές του ενέργειες, επιδιώκει τη φιλία και τη συμπάθεια των συμπαικτών του και, τηρώντας τους κανόνες του παιχνιδιού, διδάσκει και διδάσκεται την υπακοή στους νόμους. Όμως η σημασία του παιχνιδιού στην ανάπτυξη της κοινωνικότητας του ατόμου δεν εξαντλείται σε μια παράγραφο, γι' αυτό και θα επανέλθουμε στο θέμα σε άλλο σημείο αυτού του άρθρου.

Αλλά και ο Σωκράτης, ο Σόλωνας, ο Λυκούργος κ.ά. τονίζουν την αξία του παιχνιδιού. Η διδασκαλία, πίστευαν, πρέπει να γίνεται με παιχνίδια, γυμναστική και χορό. Ο Γαλνός, ο Πλούταρχος, ο Αναξαγόρας, ο Λουκιανός κ.ά. ασχολήθηκαν και αυτοί με το παιχνίδι. Ο Αριστοτέλης συνιστά την «παιδεία» σαν μέσο μορφωτικό. Γνωρίζουμε επίσης ότι και οι αρχαίοι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούσαν την «παιδεία» σαν μέσο αγωγής.

Στους νεώτερους χρόνους επίσης, πολλοί μελετούν τη συμβολή του παιχνιδιού στην ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και ασχολούνται συστηματικά με την επινοήση νέων τύπων παιχνιδιού με τη διπλή έννοια, όπως αρχικά την προσδιορίσαμε.

Ο Cross λέγει ότι το παιχνίδι είναι ένα μέσο προπαρασκευής του παιδιού για τη ζωή του ώριμου ατόμου.

Ο διαπρεπής Γερμανός παιδαγωγός Fröbel συνέλαβε την ιδέα των ειδικών παιδικών κήπων, που εξελίχθηκαν αργότερα στα νηπιαγωγεία, και διατύπωσε την άποψη ότι δεν πρέπει να μας είναι καθόλου αδιάφορο το αντικείμενο, με το οποίο παίζει το παιδί. Το παιχνίδι, αυτός ο μικρόκοσμος των μεγάλων, είναι για τα παιδιά ο μεγάλος τους κόσμος και πολλά οφέλη μπορεί να αποκομίσει το παιδί, όταν αυτό ταιριάζει στην προσωπικότητά του, αλλά και πολλές βλάβες μπορεί να προκύψουν, όταν είναι ακατάλληλο.

Ο Σπένσερ και ο Σίλλερ υποστηρίζουν ότι το παιχνίδι είναι αποτέλεσμα «αυτόματης εκροής ενέργειας που συσσωρεύτηκε στον οργανισμό». Ο Κλαπάρντε πάλι και ο Cross, που προαναφέραμε, υποστηρίζουν μεταξύ άλλων ότι το παιχνίδι έχει σκοπό να καλλιεργήσει, να εξασκήσει και να αναπτύξει τις σωματικές και ψυχοπνευματικές ικανότητες του παιδιού. Πιστεύουν ότι το

παιχνίδι έχει βιολογική αξία για το παιδί και ότι κάθε παιχνίδι, ανάλογο με τη σωματική, πνευματική και ψυχική του ανάπτυξη, χρησιμεύει για άσκηση των σωματικών, πνευματικών και ψυχικών του δυνάμεων. Οι έρευνες του Γάλλου J. Chateau απέδειξαν ότι το παιχνίδι από τη νηπιακή ακόμα ηλικία υποβοηθεί την ενεργοποίηση και την ομαλή εξέλιξη της αντίληψης, της παραστατικής λειτουργίας της φαντασίας και της αφαιρετικής ικανότητας του ατόμου.

Από τα παραπάνω γίνεται σαφής η μέγιστη συμβολή της δραστηριότητας του «παίζει» στη σωματική και πνευματική ανάπτυξη του παιδιού. Πράγματι, το παιχνίδι αποτελεί τη χρησιμότερη σωματική άσκηση και ταυτόχρονα την ευεργετικότερη πνευματική δοκιμασία, γιατί δραστηριοποιεί το σύνολο των σωματικών και πνευματικών λειτουργιών.

Η ψυχαναλυτική σχολή του Freud υποστηρίζει ότι το παιδί παίζει γιατί επιθυμεί να προβάλει τον εσωτερικό του κόσμο και να κυριαρχήσει σ' αυτόν ή γιατί προσπαθεί ν' απαλλαγεί από εσωτερικά συμπλέγματα και συγκρούσεις, που τυχόν το βασανίζουν.

Ο Roussau στο βιβλίο του ο «Αιμίλιος» μεταξύ άλλων συμβουλεύει: «η αγάπη προς τα παιδιά και η κατανόηση του δικαιώματος να παίζουν οφείλει να συνοδεύει πάντα τις ενέργειες των μεγάλων».

Ο Piaget θεωρεί το παιχνίδι αναπόσπαστη μορφή ολόκληρης της συμπεριφοράς του ατόμου και συνδέει τη φύση του στενά με την εξελικτική πορεία της νοημοσύνης, ενώ απορρίπτει την ιδέα ότι το παιχνίδι συντελεί στη λειτουργική άσκηση των δυνάμεων του παιδιού. Το άτομο, κατά τον Piaget, προσαρμόζεται ομαλά στη ζωή με τη βοήθεια δύο βασικών λειτουργιών της προσωπικότητάς του: της προσαρμοστικής ρύθμισης και της αφομοίωσης. Το παιχνίδι είναι μια δραστηριότητα εκούσια, που βρίσκεται στην προοδευτική πορεία αναζητήσεων και κατακτήσεων.

Με το παιχνίδι το παιδί αφομοιώνει την εμπειρία του εξωτερικού περιβάλλοντος και την προσαρμόζει, με τη βοήθεια της νοημοσύνης του, στον εσωτερικό του κόσμο.

Διατυπώθηκαν και πολλές άλλες θεωρίες για το παιχνίδι, όπως αυτή της κληρονομικότητας, κατά την οποία το παιχνίδι ωφελεί και το άτομο και το είδος, ή η θεωρία της επιτυχίας, κατά την οποία το παιχνίδι χρησιμεύει για να δώσει στο παιδί με λίγη προσπάθεια το συναίσθημα της χαράς, που συνοδεύει την επιτυχία, επίσης η καθαρτική θεωρία, κατά την οποία τα άτομα, χωρίς κίνδυνο για αυτά και την κοινωνία, ικανοποιούν ορισμένες επιθυμίες ή και βίαια ακόμη πάθη, τα οποία απωθεί η συνείδηση και κολάζει ο πολιτισμός.

Καθεμιά από αυτές τις θεωρίες παρουσιάζει μια σχετική αληθοφάνεια αλλά καμιά δεν έχει απόλυτο κύρος. Όλες όμως, μαζί συνδέτουν και εξηγούν τη μεγάλη σημασία του παιχνιδιού για την επίδραση, που ασκεί στην ψυχική και κοινωνική διαμόρφωση του παιδιού.

Η ιστορία του παιχνιδιού

Το παιχνίδι δεν είναι εύρημα των τελευταίων χρόνων. Η ιστορία του είναι πολύ παλιά. Από τότε που υπάρχει ο άνθρωπος, υπάρχει και το παιχνίδι. Το

παιχνίδι ήταν αρχικά κατασκεύασμα αυτών των ίδιων των παιδιών ή των γονιών τους. Δημιούργημα της έμφυτης ορμής των παιδιών, τυποποιήθηκε με τη βοήθεια της παράδοσης και της τεχνολογίας.

Στην περίοδο της Κλασικής Ελληνικής εποχής, και της Ρωμαϊκής αργότερα, είναι γνωστό ότι δίνονταν στα παιδιά παιχνίδια σε διάφορες ευκαιρίες, όπως π.χ. κατά τη γέννηση, την πρώτη του έτους, σε κάθε επέτειο γέννησης κ.λπ. Για τη βρεφική ηλικία υπήρχαν τα «γνωρίσματα» ή «σπάργανα», παιχνίδια δηλαδή κάθε είδους που τα κρεμούσαν στο βρέφος. Ακόμη υπήρχαν οι «πλαταγώνες» ή «πλαταγαί», που ήταν κύκλοι με κουδουνάκια ή αγγεία γεμάτα σφαιρούλες που θορυβούσαν. Οι πλαταγώνες λένε ότι είναι επινόηση του σοφού Αρχύτα, γι' αυτό ήταν γνωστά και σαν «Αρχύτειος πλαταγή». Άλλα παιχνίδια, γνωστά εκείνη την εποχή, ήταν σπίτια από άργιλο, αμάξια, ξύλινα πλοία-ρια, μικροσκοπικά έπιπλα, ζώα από φλούδες δένδρων, ο κρίκος, ο ρόμβος, οι κέρινες νύμφες κ.ά.

Και οι χρόνοι περνούν και οι εποχές αλλάζουν.

Στη Δύση την εποχή του Μεσαίωνα εμφανίζεται και γίνεται της μόδας, ένα νέο παιχνίδι οι μικροσκοπικοί σταυροφόροι, που ήταν μικροί μολυβένιοι στρατιώτες.

Κατά την Αναγέννηση ο κόσμος των παιχνιδιών πλουτίζεται με αλογάκια πλούσια σε εξάρτηση, μαχόμενα στρατεύματα και μικροσκοπικά τηλεβόλα.

Από τον 17ο αιώνα αρχίζει η μεγάλη πρόοδος του παιχνιδιού. Τότε κατασκευάστηκαν τα πρώτα ταλαντευόμενα άλογα, που επινόησε ο Γιόχαν Χάσπσιτ στη Νυρεμβέργη. Λίγο αργότερα, τον 18ο αιώνα ο σύγχρονος τύπος του μολυβένιου στρατιώτη θα εξαχθεί από τη Νυρεμβέργη πάλι, για να δώσει χαρά σε χιλιάδες παιδιά. Εκείνη την εποχή επίσης, ένα μεγάλο παιχνίδι γεννιέται στην Ερφούρτη, ο μηχανικός σιδηρόδρομος, ενώ στη Γαλλία οι χάρτινες λαιμπτόμοι και οι ξύλινες Βαστίλλες γίνονται παιχνίδια στα χέρια των παιδιών.

Ο χρόνος κυλά, η ιστορία γράφεται και το παιδικό παιχνίδι την απεικονίζει πιστά. Τον 19ο αιώνα η κατασκευή παιχνιδιών παίρνει διαστάσεις βιομηχανίας και οι εφευρέσεις και πρόοδοι στις φυσικές επιστήμες έχουν αντίκτυπο και στα είδη των παιχνιδιών. Οι παιδικοί τηλεγράφοι, το ηλεκτρικό αυτοκίνητο και το ποδήλατο είναι μερικά από τα αποτελέσματα.

Το παιχνίδι του 20ου αιώνα χαρακτηρίζεται από ακρίβεια και πλήρη προσαρμογή στις νεώτερες ηλεκτρονικές και μηχανικές επινοήσεις. Τα σημερινά αυτόματα παιχνίδια ξετρελλαίνουν τα παιδιά.

Μεκανό και παιδικοί αυτοκινητόδρομοι ήταν η αρχή μιας ατελείωτης παραγωγής παιχνιδιών που άρχισε να μυεί τα παιδιά στις αρχές πολλών επισημών.

Στις πολιτισμένες χώρες λειτουργούν σήμερα ειδικές για την κατασκευή παιχνιδιών σχολές και μουσεία παιδικών παιχνιδιών, ενώ παράλληλα οργανώνονται ειδικές εκθέσεις. Από το 1901 γίνεται στο Παρίσι και ειδικός διαγωνισμός, για τα καλύτερα σχέδια, που τον διοργανώνει η Εταιρεία των μικροτεχνικών και ευρεσιτεχνών.

Στην ιστορία του παιχνιδιού πέρασαν ονόματα, που άφησαν εποχή και συνέβαλαν στην εξέλιξη του παιδικού παιχνιδιού. Έτσι, ο Demaille έγινε γνωστός για τους χαλύβδινους στρατιώτες του, ο Worlein για τις σκηνές του της καθημερινής ζωής, οι Fremier, Sutter και Polnin για τα περίφημα άλογά τους

και ο Heymann για τα μικροσκοπικά του έπιπλα. Μεταπολεμικά άφησε εποχή ο Walt Disney με το θαυμαστό κόσμο του, που συγκινεί τα παιδιά όλου του κόσμου.

Η μεγάλη ποικιλία των παιδικών παιχνιδιών, που τα τελευταία χρόνια κατέκλυσαν την αγορά και γέμισαν τις βιτρίνες και η εμπορική και βιομηχανική διαφήμισή τους, που με ελκυστικό τρόπο προσπαθεί να πείσει τους γονείς για την καταλληλότητα αυτού ή εκείνου του παιχνιδιού, έγιναν αιτία να ιδρυθεί το 1955 ο *Διεθνής Οργανισμός Καλού Παιχνιδιού*, που έχει σκοπό να βοηθήσει τους γονείς στην εκλογή παιχνιδιών που αρμόζουν στα παιδιά τους, αλλά και να προσανατολίσει τους βιομήχανους και κατασκευαστές παιχνιδιών στην παραγωγή κατάλληλων και υγιεινών για τα παιδιά παιχνιδιών.

Στην ίδρυση αυτού του Οργανισμού βοήθησε και η παραδοχή από όλους ανεξαιρέτα τους ψυχολόγους και παιδαγωγούς του κόσμου του αξιώματος ότι «η κατάλληλη επιλογή και κατασκευή παιχνιδιών για τα παιδιά έχει σοβαρότατο αντίκτυπο στο χαρακτήρα τους για όλη τους τη ζωή».

Ο Διεθνής Οργανισμός Καλού Παιχνιδιού δειλά στην αρχή αλλά με μεγαλύτερη έμφαση αργότερα, άρχισε μια εκστρατεία για την επιλογή και την κατασκευή κατάλληλου παιχνιδιού σε παγκόσμια κλίμακα. Κατά τις διασκέυεις, που συγκάλεσε και στις οποίες πήραν μέρος παιδαγωγοί, ψυχολόγοι, βιομήχανοι και κατασκευαστές παιχνιδιών, καθορίστηκαν και διατυπώθηκαν οι κατευθύνσεις, που πρέπει να ακολουθούνται στην κατασκευή των παιχνιδιών, ώστε αυτά να συντελούν κυρίως στην παραπέρα ανάπτυξη του παιδιού.

Ο Οργανισμός συνέστησε και ειδική επιτροπή, που ονομάστηκε *Επιτροπή για την Ανάπτυξη του Καλού Παιχνιδιού* και έκανε εμπειριστατωμένη δοκιμασία σε μια ολόκληρη σειρά παιχνιδιών στα διάφορα νηπιαγωγεία και παιδικούς σταθμούς και καθόρισε ορισμένα είδη από αυτά. Ακόμη καθιέρωσε και το σήμα του Οργανισμού, το οποίο, όταν υπάρχει στα διάφορα παιχνίδια, δηλώνει με υπευθυνότητα την ποιοτική και μορφωτική αξία τους και διευκολύνει τους γονείς για μια σωστή επιλογή.

Τελευταία και στην Ελλάδα παρουσιάζεται μια αξιόλογη κίνηση, για να αποκτήσει και το ελληνικό παιχνίδι μια νέα μορφή. Οι πρώτοι καρποί είναι αρκετά ενδαρρυντικοί.

Το κατάλληλο παιχνίδι

Ποιο όμως είναι το πραγματικά κατάλληλο παιχνίδι; Συνήθως νομίζουμε ότι προσφέροντας στο παιδί μας ένα οποιοδήποτε παιχνίδι απλά το ευχαριστούμε, του προσφέρουμε δηλαδή ικανοποίηση στο ένστικτο της ατομικής ιδιοκτησίας. Το παιδί όμως δε βρίσκει ικανοποίηση στην ποσότητα αλλά στο είδος του παιχνιδιού, που πρέπει να είναι κατάλληλο και να ταιριάζει στο χαρακτήρα του. Γιατί το παιχνίδι δεν είναι για το παιδί μέσο γυχαγωγίας, και μόνο, είναι συνάμα και μια εκδήλωση έμφυτων λειτουργιών, που εξυπηρετεί βαθύτερες ανάγκες. Το πρόβλημα λοιπόν της εκλογής των παιχνιδιών για τα παιδιά είναι σοβαρό.

Κατάλληλο είναι το παιχνίδι, προπαντός όταν είναι ανάλογο με την ηλικία

του παιδιού, όταν αφήνει ελεύθερη τη φαντασία του, όταν προσφέρει ταυτόχρονα πολλές δυνατότητες χρησιμοποίησής του, όταν προέρχεται από το γνωστό στο παιδί περιβάλλον, από τον γύρω του δηλαδή κόσμο, κι όταν έχει το κατάλληλο μέγεθος και υλικό καθώς και τέλειο φινίρισμα.

Κατάλληλο, πραγματικό και σωστό παιχνίδι για τα παιδιά είναι εκείνο που είναι κατασκευασμένο κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτρέπει στο παιδί να παίζει πραγματικά, και όχι, όπως συμβαίνει με τα υπερπολυτελή και υπεραυτόματα παιχνίδια, που υποχρεώνουν το παιδί να τα παρακολουθεί άπρακτο, γιατί η χρησιμοποίησή τους και το παίξιμό τους είναι προκαθορισμένο από τέλειους τεχνικούς μηχανισμούς. Τα τελευταία αυτά παιχνίδια καταστέλλουν τις παραγωγικές δυνάμεις του παιδιού και γιαυτό σύντομα παύουν να προσφέρουν ικανοποίηση και τελικά παρέχουν πλήξη και ανία.

Κατάλληλο για τα παιδιά παιχνίδι είναι εκείνο που δεν υστερεί αισθητικά. Η αισθητική αγωγή είναι απαραίτητη για την ομαλή ανάπτυξη του παιδιού και πολλά παιδιά μένουν πνευματικά και συναισθηματικά υπανάπτυκτα, γιατί έλειψε από τη ζωή τους η ομορφιά.

Νομίζουμε ότι το παιδί δεν καταλαβαίνει. Κι όμως, η ομορφιά βρίσκει απήχηση ακόμη και στο νήπιο, καθώς τα πράγματα που ανήκουν στο παιδί, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εγώ του και η ύπαρξή τους μορφώνει το είναι του και αργότερα δίνει μορφή στα πράγματα αυτά ανάλογα με το στάδιο εξέλιξης στο οποίο βρίσκεται. Από αυτή τη διαλεκτική σχέση ανθρώπου και πραγμάτων δημιουργείται και γεννιέται μέσα στην πορεία της ζωής η τέχνη αλλά και η επιστήμη ακόμη.

Κατάλληλο είναι το παιχνίδι, που δίνει ώθηση στη σκέψη και την ενεργητικότητα του παιδιού και είναι ανάλογο με τις επιθυμίες του και την προσωπικότητά του. Η ικανοποίηση της παιδικής επιθυμίας είναι πολύ ισχυρό παιδαγωγικό μέσο.

Κατάλληλο είναι το απλό παιχνίδι, που ανήκει ολοκληρωτικά στο παιδί. Τα παιχνίδια πρέπει να είναι από ύλη που μπορεί να μετασχηματίζεται σύμφωνα με τις επιθυμίες και τη φαντασία του παιδιού. Η άμμος, το χαρτί, τα χρώματα, οι κύβοι, τα ξύλα κατασκευής παιδικών σπιτιών, αλλά και κομμάτια πανί ακόμη, είναι πολύ σπουδαιότερα και από τα τελειότερα αυτόματα κινούμενα παιχνίδια. Χρησιμοποιώντας το παιδί για το παιχνίδι του τα απλά αντικείμενα, αποκτά πολύτιμη πείρα, δοκιμάζει, δημιουργεί, αποτυχαίνει, ξαναρχίζει την προσπάθεια από την αρχή, για να πετύχει στο τέλος το σκοπό του. Και μ' αυτό τον τρόπο το παιδί μαθαίνει και συγχρόνως αποκτά επίγνωση των δυνατοτήτων του και της ικανότητάς του και ενισχύει έτσι την αυτοπεποίθησή του.

Παίζοντας το παιδί με το κατάλληλο παιχνίδι εκπαιδεύει τις αισθήσεις του, αντιλαμβάνεται και αφομοιώνει το γύρω του κόσμο, ικανοποιεί τη φαντασία του, που είναι σε μεγάλο βαθμό αναπτυγμένη, και παράλληλα μ' αυτό αποτυπώνει βαθιά και τα συναισθήματα, που δοκιμάζει παίζοντας. Και η αποτύπωση αυτή των πρώτων συναισθημάτων στο παιδί απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή.

Παιδιά που εδίζονται σε παιχνίδια βίας και τρόμου, χρησιμοποιώντας απομιμήσεις πολεμικών ή επαναστατικών και τρομοκρατικών αντικειμένων, όπως όπλα, πιστόλια, μαχαίρια κ.λπ., θα έχουν, όταν μεγαλώσουν, το χαρακτή-

ρα του βίαιου και εκδικητικού ατόμου, του ατόμου που εύκολα θα καταφεύγει στη χρήση των πραγματικών πια αντικειμένων σε ώρες δυσκολίας και προβληματισμού και θα επιτίθεται χωρίς δισταγμό.

Αντίθετα τα παιχνίδια, που έχουν σχέση με τη διάπλαση της μικρής κόρης σε μελλοντική νοικοκυρά, μητέρα, δασκάλα κ.λπ., την εδίζουν σ' αυτό το ρόλο και την προετοιμάζουν για την πραγμάτωση της αποστολής της.

Ιδιοκτησία - Ιδιοχρησία

Από τότε που θα δοθεί στο παιδί το παιχνίδι, πρέπει να του ανήκει ολότε-λα και δεν πρέπει οι μεγάλοι να επιβάλλουν τη γνώμη τους για τη χρήση του. Το παιδί πρέπει να έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει το παιχνίδι κατά διάφορους τρόπους ακόμη και να το καταστρέψει.

Διαλύοντας το παιδί το παιχνίδι του δοκιμάζει ενστικτωδώς τη χαρά της ιδιοκτησίας και της πρωτοβουλίας, ανακαλύπτει και μαθαίνει πολλά, αισθάνεται και νοιώθει την ελευθερία της κίνησης. Όλα αυτά συντελούν και βοηθούν στη διαμόρφωση του συναισθήματος ασφάλειας του παιδιού, γιατί είναι οι πηγές του και το βοηθούν πολύ στην παραπέρα ανάπτυξή του.

Πολλά ή λίγα παιχνίδια;

Όχι μόνο όσα παιχνίδια δεν ταιριάζουν στο χαρακτήρα του παιδιού, αλλά και τα πολλά παιχνίδια εμποδίζουν την ψυχική του υγεία και ανάπτυξη. Τα πολλά παιχνίδια προκαλούν, το καθένα κατά ιδιαίτερο τρόπο, την παιδική δραστηριότητα και έτσι η απασχόληση του παιδιού εκτίθεται ταυτόχρονα στις απαιτήσεις όλων των παιχνιδιών που έχει μπροστά του. Η ταυτόχρονη απασχόληση όμως με πολλά παιχνίδια γίνεται σπασμωδική και το παιδί δεν είναι σε θέση ούτε να αντιληφθεί και να εξαντλήσει τις δυνατότητες του κάθε παιχνιδιού ούτε και να κατανείμει το παιχνίδι του μεταξύ των διαφόρων ερεθισμάτων, που το κάθε παιχνίδι του προκαλεί. Το αποτέλεσμα είναι, όχι μόνο να επέρχεται μια διάσπαση των ενεργειών του παιδιού, αλλά και να προκαλείται αργότερα μια έλλειψη ικανότητας συγκέντρωσης στο σχολείο, στις σπουδές και στην εργασία του ακόμη.

Τα πολλά παιχνίδια βλάπτουν και το χαρακτήρα του παιδιού, γιατί το κάνουν να γίνεται εκλεκτικό, δύστροπο και απαιτητικό, ιδιότητες που δύσκολα μπορεί αργότερα να αποβάλει.

Αλλά και το αντίθετο, η παντελής δηλαδή έλλειψη παιχνιδιών από το παιδί έχει δυσμενή αποτελέσματα στην όλη ψυχοφυσική του ανάπτυξη. Ψυχολόγοι και ψυχίατροι, για πειραματισμό, δεν πρόσφεραν κανένα παιχνίδι σε παιδιά κατά τα πρώτα 3-6 χρόνια της ζωής τους. Το αποτέλεσμα ήταν να παρατηρήσουν ότι το χωρίς παιχνίδια παιδί βρίσκει χίλιους άλλους τρόπους να εκδηλώσει την ορμή του, ξύνοντας π.χ. το τραπέζι, χτυπώντας ρυθμικά τα πόδια του, μιμούμενο φωνές κ.ά.

Στη σημερινή αγωγή της επιβολής και της πειθαρχίας, το παιχνίδι είναι το μικρό παραθυράκι, που μένει, και πρέπει να μένει, ανοικτό στο φτερούγισμα της σκέψης, της ελευθερίας και της χαράς για το παιδί. Εξάλλου πολλά είδη παιχνιδιών έχουν μορφωτικό χαρακτήρα και υποβοηθούν μεταξύ άλλων και τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών.

Υποτροφίες

Ο Σύλλογος Αμερικανίδων Κυριών δίνει στον Εθνικό Σύνδεσμο Διπλωματούχων Νοσοκόμων Ελλάδος (ΕΣΔΝΕ) μικρό χρηματικό ποσό προκειμένου Αδελφές, μέλη του, να παρακολουθήσουν μικρής διάρκειας μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Αλλοδαπή.

Το χρηματικό ποσό που προσφέρεται στο κάθε άτομο είναι 40.000 - 60.000 δρχ.

Οι ενδιαφερόμενες για την υποτροφία αυτή μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις στον ΕΣΔΝΕ. Για να γίνει η αίτηση δεκτή, η ενδιαφερόμενη πρέπει να:

- είναι μέλος του ΕΣΔΝΕ
- γνωρίζει τη γλώσσα της χώρας, που θα παρακολουθήσει το πρόγραμμα

Η ημερομηνία υποβολής αιτήσεων λήγει στις 1/12/85.
